

► **Hervorming economisch systeem noodzakelijk: winst minder van belang**

Drie hobbels op het pad naar de 'brede welvaart'

Alle Brabanders moeten een kwalitatief goed leven kunnen leiden, vindt de provincie Noord-Brabant. Lectoren van Avans Hogeschool Kaj Morel en Sebastian Olma en professor Gerard McCartney juichen dit toe. „Maar wees helder.”

Allereerst: wat is brede welvaart? In het kort is het de mondiale ontwikkeling van welvaart in de brede zin van het woord – economisch, ecologisch en sociaal-maatschappelijk. Brede welvaart ('wellbeing') is wereldwijd een reactie op de verschillende crises waarmee we kampen en die ons bestaan bedreigen.

De overtuiging is gegroeid dat een falend economisch systeem een van de belangrijkste oorzaken is van klimaatverandering, toenemende economische ongelijkheid, oorlog, stagnerende levensverwachting en ont-democratisering.

Ook steeds meer wetenschappers komen tot dit inzicht en vinden hervorming noodzakelijk. Bijvoorbeeld door uit te gaan van de waarden van de betekenis-economie, waarbij de menselijke behoefte aan zingeving en betekenisgeving centraal staat. Ook de discussie en experimenten rond het basisinkomen passen daarin.

'True pricing'

Brede welvaart staat ook voor een economie waarbij winst geen alles overstijgend doel is. Bij steeds meer bedrijven is dit realiteit. Zij gebruiken bijvoorbeeld echte prijzen (true pricing) voor producten. Dit betekent dat schadelijke sociale en ecologische gevolgen van productie niet afgewimpeld worden op de maatschappij, maar in de prijs van alle producten is verwerkt.

Ook doen veel bedrijven aan integrale verantwoording in hun jaarverslagen waarbij ze de link leggen tussen enerzijds strategie, governance en financiële prestaties en anderzijds de sociale, economische en ecologische gevolgen van hun handelen.

Het streven van de provincie Noord-Brabant naar brede welvaart is noodzakelijk, maar kent wel een aantal hobbels die de realisatie van een economie voor brede welvaart in de weg staan. Drie daarvan springen in het oog.

Een eerste gevaar is het gebrek aan een eenduidige definitie van brede welvaart en de veelomvattendheid van het begrip, waardoor het onhandelbaar wordt. De Monitor Brede Welvaart van het CBS, is een goed begin om brede welvaart toepasbaar te maken. Deze monitor is echter nog onvolgroeid, onder meer door het gebrek aan voldoende data.

Cosmetische ingreep

Een tweede gevaar zijn de 'termenkapers', partijen die de noodzakelijke verandering van het economische systeem niet onderschrijven, en die het begrip brede welvaart kapen. On-

▲ Een terrasje pikken op de Grote Markt van Breda, genieten van de zon: een voorbeeld van kwalitatief goed leven dat de provincie Noord-Brabant haar inwoners wil bieden. FOTO RONN MAGIELSE/PIX4PROFS

der meer circulair, groen, biologisch en ecologisch ondergingen dit lot.

Ze zijn in beleid verworpen tot een cosmetische ingreep die het onderliggende economisch systeem ongemoeid laat. Het omvormen van begrippen is een beproefde manier om de oorspronkelijke achterliggende bedoeling ervan teniet te doen.

Afwezigheid kunst en cultuur

De totale afwezigheid van kunst en cultuur binnen het beleid omtrent brede welvaart is een derde gevaar dat de realisatie van een economie voor brede welvaart bedreigt. Een van de betreurenswaardige erfenissen van het neoliberalisme is dat kunst en cultuur te vaak worden gezien in termen van 'creatieve industrie' of 'innovatie', hoewel ze zo veel

meer zijn: namelijk het collectieve gesprek dat ons bij elkaar houdt, dat ons de wereld op een andere manier laat beschouwen.

En daarmee ruimte schept voor een andere duiding en benadering van problemen die misschien onoplosbaar leken. Zonder aandacht voor deze maatschappelijke functie van kunst en cultuur groeit wantrouwen verder en verliezen wij nog meer van onze collectieve verbeeldingskracht.

Kortom, een economie voor brede welvaart biedt een beter vooruitzicht op een kwalitatief goed leven voor zoveel mogelijk mensen dan ons huidige economische systeem. Brede welvaart moet dan wel zodanig scherp gedefinieerd zijn en concreet ingevuld worden dat ze ook echt leidt tot een fundamentele verandering.

De kijk op kunst en cultuur vraagt ook om herijking in het licht van brede welvaart

– Dr. Kaj Morel, dr. Sebastian Olma en dr. Gerard McCartney

Brede welvaart moet een systeem zijn dat in de behoeften van de bevolking voorziet, sociale en economische ongelijkheden vermindert en de ecologische grenzen van de planeet respecteert.

De kijk op kunst en cultuur vraagt ook om herijking in het licht van brede welvaart. Een breed gedragen, openbaar cultuurstelsel kan ons voorzien van de symboliek die we nodig hebben op weg naar een toekomst in brede welvaart.

■ Dr. Kaj Morel is lector New Marketing bij Avans Hogeschool. Dr. Sebastian Olma is lector Cultural and Creative Industries bij Avans Hogeschool. Dr. Gerard McCartney is professor of Wellbeing Economy aan de Universiteit van Glasgow.